

ЕЛЕМЕНТИ СУЧАСНОЇ НАРОДНОЇ ЛІКУВАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ УКРАЇНЦІВ С. ПИСАРІВКИ
КОДИМСЬКОГО Р-НУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛ.

Незгодюк О. А. – ст., 1 курсу

Науковий керівник – к.і.н., доцент Петрова Н.О.

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

Народну медицину можна розглядати як складову традиційної культури, в якій поєдналися позитивні емпіричні знання, засоби лікування словом, досвід місцевих спостережень, світоглядні уявлення та вірування які зберігаються до кінця ХХ-початку ХХІ ст.

В с. Писарівка знахарі лікують травами, які вони самі збирають та особливо знаються на тому, яка трава, що саме лікує, від чого допомагає та як її застосовувати на практиці. Наприклад, Петрів батіг (цикорій) допомагає підвищити слабкий імунітет людини і після декількох днів прийому його у вигляді чаю хворому відразу стає краще. А от Пастуша сумка добре допомагає при набряках та зупиняє кровотечу. Раніше пігулок не було і щоб вивести з організму гельмінти (глистів) використовували Піжму. При дитячому діатезі використовують Тмін повзучий або в народі ще кажуть Чебрець, а також стає в допомозі Черета. Ромашка лікарська добре допомагає при запаленнях. Репляшок (Парило) – стає в нагоді при хворих нирках, а також, як зауважує Ганна Іванівна, ще допомагає при 79-х хворобах: різні захворювання травної системи, різні хвороби печінки, наприклад, гепатит і цироз печінки, хвороби жовчного міхура, хвороби нирок та сечовивідних шляхів, хвороби легенів, включаючи астму, гінекологічні хвороби, онкологічні хвороб, шкірні хвороби, нейроциркуляторна дистонія, панкреатит, постхолецистектомічний синдром, ревматизм, радикуліт, запалення голосових зв'язок і захриплість, Геморой, варикозне розширення вен. Коли хворіє серце то можна застосовувати Звіробій, а ось М'ята – допоможе при хворому серці. Якщо ти хочеш, щоб з тобою були завжди удача та всі Святі то потрібно носити з собою Німицю+Лозу+Ладан – ці три речі потрібно носити поруч з собою в лівій кишені, для того щоб літні очі та язики не могли зіпсувати Вам ні дня, ні настроя, ні здоров'я.

Знахарка в селі Писарівка дуже знається на лікарських травах та коли саме потрібно збирати їх. Так, бабуся Ганна збирає їх на великі свята, тому що саме в ці дні вони мають велику лікувальну силу, що на протязі року допомагає людям, які мають якусь хворобу чи недугу! Вона збирає їх дуже бережно та з повагою до природи, бабуся ніколи не висмикує рослинку з коренем, вона не збирає їх по-під дороги де їздять машини.

Важливо те, що й сьогодні бабуся йде збирати трави на Івана-Купала чи на Петра і Павла, коли травка має гарний цвіт і зможе допомогти людині, бабуся ніколи не збирає траву зрання пояснюючи це тим, що в цю пору дня Сонце не встигає віддати всю свою енергію, яку потребує лікарська трава.

Також знахарка знається на тому, як саме трави потрібно сушити, коли робити примовляння та як застосовувати.

Після того як трави були зібрані то їх потрібно з особливою увагою висушити на горищі, де не повинно бути багато світла, тому що трава втрачає свої лікарські можливості. Також не можна щоб трава була в перемішку з якоюсь іншою травою і т. д.

Коли трава повністю висохла, то бабуся вранці зі сходом Сонця йде на своє горища беручи з собою свячену воду і «ручку Матері Божої» та робить примовляння, щоб кожна трава мала свою допоміжну силу. Але такі примовляння можна робити лише в неділю, до того як почне правитися в церкві.

У застосуванні ці трави дуже легкі, тому що їх потрібно запарювати окропом (кип'ятком) одну гілочку на 1 л. води. І цей відвар потрібно випити за день всю літру, але ні в якому разі не можна ці трави варити.

Вода – один з найважливіших ресурсів у житті людини. Здавня відомі традиції шанування водних джерел. У багатьох культурах вода слугувала символом істини та сили, а в християнстві позначала спасіння та очищення.

Бабка Ганя для своїх лікувань бере воду в сусідньому Ізворі (джерелі), а також в криниці, яка тече з глибини землі та вважається цілющою.

«Наговорна» вода» -- Наговори на воду:

3 рази перехреститися, а потім сказати:

Свята Вода Ордана, Від Бога Создана

Омиваеш річки, береги, Каміння, Кремення, Так омий (ім'я)

Від слабості, від напасті

Від нехороших Людей і Очей. Амінь!

А коли ти воду випиваєш потрібно прочитати молитву «Отче наш». Вода набуває особливо цілющих властивостей, коли вона освячується самим Богом у великій святя. Свою хату від нечисті кожен захищав по різному, але в кожному будинку є свячена Лоза та Вода та хоч раз на рік Батюшка освячує будинок.

Серед змін, які відбулися та ще й досі відбуваються в народно-лікарській праці, варто назвати спрощення окремих, колись важливих складових. На сьогодні значно спростилися ритуалістика передачі народних медичних знань. Лікарський досвід передається на побутовому рівні, втрачається сакральність, таємність передачі знань та самого процесу лікування. В деяких випадках зникли, а в інших спростилися магічні ритуали при лікуванні низки захворювань, які традиційно були необхідними.

Та все ж, незважаючи на всі кардинальні трансформації, зміни, інновації, народна медицина залишається популярною серед жителів Поділля, а у своїй основі зберігає архаїчні способи та методи лікування, які надійшли нам у спадок від предків.

Література

1. Болтарович З. Є. Народна медицина українців / З. Є. Болтарович, – К.: Наукова думка, 1990. – 233 с.
2. Бондар О. І. Зелена аптека Полісся / О. І. Бондар, В. К. Терлецький, А. Б. Філіпенко. – Луцьк: Надстир'я, 2002. – 219 с.
3. Державний архів Одеської області, ф. Р-59. Колекція П.Т.Маркушевського, оп. 1, спр. 378 (Єваш І. П., с. Бобрик-ІІ Любашівського р-ну Одеської області), 37 арк.
4. Держархів Одеської області, ф. Р-53 Колекція П.Т.Маркушевського, оп. 1, спр. 324 (Поштарук А. Л. с. Грабово Кодимського р-ну Одеської області), 5 (3) арк.
5. Держархів Одеської області, ф. Р-59 Колекція П.Т.Маркушевського, оп. 1, спр. 314 (Куріпка М. П., с. Миколаївка Березовського р-ну Одеської області), 49 (зворот) арк.
6. Держархів Одеської області, ф. Р-59 Колекція П.Т.Маркушевського, оп. 1, спр. 418 (Туранська Олександра с. Марково Любашівського р-ну Одеської області), 69 арк.
7. Ігнатенко І. В. Народна медицина Українців середнього Полісся: Традиції та сучасність / Ірина Ігнатенко, -- ПП Медобори, 2006. – 334 арк.
8. Носаль М. А. Лікувальні рослини і способи їх застосування в народі / М. А. Носаль, І. М. Носаль – К.: Здоров'я, 1965. – 299 с.
9. Побережник Ганна Іванівна, 1937 р. н., с. Писарівка Кодимського р-ну Одеської області.

УДК 331.34 (477)

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Борвсуновська І. – ст. 6-го курсу, гр. ФНК-61-15м

Науковий керівник – д.е.н., професор Балахонова О.В.

Вінницький соціально-економічний інститут університету «Україна»

Установи соціального захисту населення є соціальним гарантом у невід'ємній детермінанті кожної демократично-правової соціально-орієнтованої держави, являються інструментом вияву до розподільчої функції державних фінансів, а також вагомим об'єктивно-необхідним елементом системи забезпечення суспільного добробуту.

Без впровадження соціальних гарантій та убезпечення відповідних механізмів їхньої реалізації, абсолютно неможливо досягти стійкого стану суспільної стабільності, налагодженості соціальної злагоди, що повинна бути між різноманітними верствами населення та, зрештою, забезпеченням процесу піднесення економіки.

Розвиток установ соціального захисту населення, як головної системи соціальних гарантій держави, у кожній країні з розвиненою економікою свідчить про посилення її соціальної орієнтації у загальній складовій економічних систем.

На сучасному етапі питання діяльності установ соціального захисту населення, а особливо дослідження проблематики забезпечення соціальних гарантій населенню за рахунок фінансових ресурсів держави і його відповідності критеріям соціальної безпеки стали предметом дослідження у працях вітчизняних вчених Ю. Архангельського, А. Баланди, С. Батажок, Н. Борецької, О. Василика, О. Величка, В. Гейця, І. Гнибіденко, В. Кравченка, Є. Крихтіна, Е. Лібанової, І. Луніної, О. Макарової, В. Опаріна, К. Павлюк, В. Паламарчука, В. Федосова, П. Шевчука, С. Юрія й ін., а також російських науковців Л. Абалкіна, В. Бобкова, Н. Волгіна, В. Івашова, І. Караваєвої, В. Левашова, Н. Рімашевської, Г. Сілласте, Л. Циркаевич та Г. Шахової.

Але, незважаючи на значний рівень уваги, який приділено переліченими дослідниками з питанням діяльності установ соціального захисту населення, що розглядається у контексті функціонування існуючих соціальних гарантій, як основної складової системи у процесі належного забезпечення соціальної безпеки країни, наявні фінансові аспекти даного

проблематичного напрямку потребують проведення подальших досліджень.

Нинішнє становлення продуктивних ринкових відносин за своїми діями здійснює вирішального впливу не тільки на розвиток, але й на функціонування абсолютно усіх сфер діяльності держави. Також, не можна відкидати ролі ринкових відносин і на процес формування загальної національної політики України, що спрямована на виконання побудови ринкової економіки соціально-орієнтованого типу.

Виконання завдань формування разом з послідуочим вдосконаленням існуючої соціальної політики нашої держави, перш за все взаємопов'язано із продуктивним розвитком всіх сфер діяльності країни, процес функціонування яких направлений забезпечення задоволення нагальних потреб населення, у поєднанні із підвищенням рівня та якості його соціального захисту.

Є очевидним, що процес забезпечення соціального захисту абсолютно неможливий без попереднього існування належної та відповідної інфраструктури, разом з регулюючими інститутами, також він супроводжується постійним формуванням взаємовідносин, що виникають у процесі представлення соціального захисту населення (рис. 1).

Доволі часто в сучасних економічних літературних джерелах визначення категорія «соціальний захист» ототожнюється із категорією соціальної інфраструктури, але необхідно відмітити що остання є її основоположною складовою. При цьому, серед науковців існують активні дискусійні дебати стосовно їх розмежування. Переважна більшість точок зору науковців схиляється до того, що трактування категорії соціальної інфраструктури можна узагальнити до двох основних позицій, а саме:

- прямого або опосередкованого ототожнення соціальної інфраструктури із діючим соціальним захистом;

- поєднання соціальної інфраструктури як основного елементу у складовій соціального захисту.